

DE TALIBANS I TALIBUSHOS

LLAÇ INDISSOLUBLE ENTRE IMPERIALISME I RELIGIË

JOSÉ IGNACIO GONZÁLEZ FAUS

S'estigui a favor o en contra, Bush encarna una branca de la història dels EUA que ha pervertit part dels ideals originaris del país, i que qualla en l'expressió «destí manifest», encunyada el 1845 pel periodista J. O'Sullivan per justificar l'annexió de gairebé mig Mèxic: la creença en una superioritat moral nord-americana, que autoritza a imposar a tots els pobles el seu propi esquema civilitzador. «El nostre destí manifest (escriu O'Sullivan) consisteix a estendre'ns sobre tot el continent que ens ha entregat la Providència per al lliure desenvolupament dels nostres milions d'habitants que es multipliquen». El 1885, l'historiador J. Fiskie, justificava la política imperialista nord-americana en un altre article titulat també «Manifest Destiny». I al gener de 1900, el senador d'Indiana Albert Beveridge proclamarà en un discurs que Déu no havia anat preparant durant anys als pobles angloparlants, simplement per a la seva pròpia vanitat, sinó «per fer-nos mestres i organitzadors del món, a fi d'instituir l'ordre allí on regna el caos... Ens ha donat el do de governar perquè donem un govern als pobles salvatges i senils. Sense aquesta força nostra, el món recauria en la barbàrie i la nit... Déu ha designat al poble nord-americà com la seva nació escollida per començar la regeneració del món»...

Aquesta concepció continua present i viva en tota la dreta nord-americana que va votar Bush. Quan s'apel·la genèricament als valors tradicionals s'està apel·lant, en els fons, a aquest mode de veure. I és cert que aquesta consciència de superioritat està ja en els primers nord-americans. Però amb la gran diferència que els pares de la pàtria feien consistir aquesta superioritat en un profund sentiment antibel·licista.

Aquesta concepció explica també el llaç indissoluble entre imperialisme i religió. El «destí manifest» és en realitat un destí de poble triat, semblant al del poble jueu. Ja en els orígens, E. Stiles va parlar de «l'Israel americà de Déu». I veia en «la colonització, el creixement ràpid, la independència precoç i la prosperitat incomparable d'aquest país, les proves de l'elecció per la Providència» (arguments que repetirà Bush pare el 1991). Els EUA són un segon «poble triat».

Però amb la diferència que el poble triat de la Bíblia se sabia «un poble llosc», mentre que en els ideòlegs nord-americans mai apareix aquesta consciència d'infidelitat a l'elecció i d'estupidesa, sinó una mena d'encefalopatia espongiforme, de la qual només algun profeta com Noam Chomsky sembla conscient. El destí manifest culmina en aquestes paraules pronunciades el 1997 per Madeleine Albright: «els americans tenim un avantatge sobre les altres nacions: sabem qui som i què creiem. Som constructors. La nostra responsabilitat no és actuar com a presoners de la història, sinó fer història... Tenim una raó de ser, més la fe que, si som fidels als nostres principis, triomfarem».

Aquest destí i aquesta consciència són els que engendren l'obligació d'«exercir els poders de policia internacional» segons va dir el president Roosevelt ja el 1904, donant nom a aquesta política anomenada del «big stick» (el gran garrot), que va practicar Bush pare, apel·lant a «la nostra superioritat moral» per justificar inferioritats tan immorals com la que es va anomenar eufemísticament «guerra del Golf».

El destí manifest no és només militar. Militar és el mode de protegir el vertader camp de l'elecció divina: el domini econòmic del món. El senador d'Indiana abans citat declarava sense embuts que «atès que el nostre país produeix molt més que no pas necessitem, el nostre destí és apropiari-nos del comerç mundial». Heus aquí la clau de l'afer.

El segle passat, gairebé en els mateixos dies en què es va encunyar l'expressió del destí manifest, Simón Bolívar va escriure: «Els EUA semblen destinats per la Providència a omplir Amèrica de misèries en nom de la llibertat». I és que el problema del destí manifest rau que, per subsistir, necessita enemics que siguin el mal absolut i contra els quals valgui tot. Avui, caigut el satan rus, reneix una nova forma de «maccarthisme islàmic».

Acabo amb una frase del salm 81, que van resar tants jueus: «defenseu el pobre i l'indigent, traieu-los de les mans del culpable». Mirant aquests governants el salm continua: «ells, ignorants i insensats, caminen a les fosques, mentre vacil·len els fonaments de l'orb». Com avui.